

Kitaibelia	II. évf.	pp.: 27–32.	Debrecen 1997
------------	----------	-------------	---------------

Adatok a Börzsöny-hegység flórájához

NAGY József

Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Növényteni Tanszék - Budapest, Ménesi út 44. 1118.

A Börzsöny-hegység a Matricum flóraidék nyugati részén helyezkedik el. A Cserháttal és a Gödöllői-dombvidékkel együtt a Neogradense flórajáráshoz tartozik. Geográfiailag a hegységet általában négy részre; Déli-, Délnyugati-, Központi- és Északi-Börzsönyre tagolják. Florisztikailag a szubmediterrán elemekben gazdagabb, montán elemekben viszont szegény Dél-Börzsönyt már a Visegradense flórajáráshoz tartozónak tekintjük. (HORÁNSZKY, 1964)

A hegység Budapesthez való közelsége ellenére, az ország florisztikailag kevésbé kutatott területe. Bizonyítja ezt az utóbbi években előkerült két jelentős florisztikai újdonság is: a *Circaea alpina* L. (AGÓCS-VÁRADI in SIMON, 1992) és a *Calamagrostis purpurea* Trin. (TATÁR, 1994)

A Börzsöny botanikai feltárásának úttörője a múlt században Feichtinger Sándor volt (1870, 1899). Adatai elsősorban a Dél-Börzsönyre vonatkoznak. Az e századi kutatók közül KÁRPÁTI Zoltán eredményei jelentették a legnagyobb előrelépést a hegység flórájának megismerésében. Több mint 600 fajt közöl a Börzsönyből, ezzel együtt elvégzi a terület növényvilágának és vegetációjának első átfogó értékelését is (KÁRPÁTI, 1932, 1952). A hegység növénytakarójának modern cönológiai szemléletű kutatása SZUJKÓNÉ L. Júlia. nevéhez fűződik. Munkáiban több új florisztikai adatot is közöl (1955, 1964, 1982-84). A Dél-Börzsöny területén HORÁNSZKY András végzett ökológiai, cönológiai és florisztikai kutatásokat (HORÁNSZKY, 1964). A hegység bryológiai feltárását BOROS Ádám és VAJDA László végezte el. Vizsgálataik értékes florisztikai adatokkal is szolgáltak (BOROS-VAJDA-SZUJKÓNÉ, 1958). SASKÓ Istvántól ugyancsak számos florisztikai adat származik (szóbeli közlés).

A jelen cikkben közölt adatok 1993-1996 során, a Központi- és Északi-Börzsöny területén végzett kutatásaim eredményei. Ez idő alatt a területen több mint 870 fajt találtam. A megtalált fajokból számítógépes adatbázis készült. Az adatbázis tartalmazza a taxonok nevét, Börzsöny-hegységi elterjedési adatait, a ritka és értékes fajok becsült egyedszámait, lokális cönoszisztematikai jellemzőiket. Ezt kiegészítve az irodalomból ismert fajok, és a MTM. Növénytár herbáriumának adataival, lehetővé vált egy, a Börzsöny-hegységről szóló flóramű összeállítása. A védett, ritka és értékes taxonok elterjedéséről erdőrésztetekig lemenően gyűjtöttem össze az adatokat. A kutatás során a florisztikailag jelentős fajokról herbáriumi és fotó dokumentációt készítettem.

Az alábbiakban szereplő fajok elterjedtségének megállapításakor a korábbi tanulmányok mellett elsősorban a SOÓ-Synopsis (1964-1980), valamint a Növényhatározó (SIMON, 1992) adatait vettem figyelembe. A cönológiai vizsgálatok nyomán több bizonytalan cönoszisztematikai helyzetű faj besorolásához is gyűltek össze adatok. A cönotaxonok megnevezése SIMON (1992) nyomán történt.

FLORISZTIKAI ADATOK

A Börzsöny-hegységre, vagy annak központi területeire új fajok:

P10. *Equisetum fluviatile* L.: A Kemence-völgyben, Királyházától 300m-re Diósjenő felé, égerliget szegélyén, vízállásos termőhelyen található egy 30-40m² nagyságú telep.

P27. *Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.: Az Északi-Börzsöny területén, Alsó-Lopona-kút közelében, andeziten kialakult szurdokerdőben. (BEZECZKY Árpád adata) Csupán három példány. Jól megfigyelhető, hogy minden egyed az andezitet borító, mészből gazdagabb tufiton jelent meg. Ugyanítt sok *Polystichum aculeatum* is.

13. *Aquilegia vulgaris* L.: A Bánya-tetőn. Szubmontán, *Asperula* típusú bükkösben, 3 példány.

367. *Vicia sparsiflora* Ten.: A Dél-Börzsönyből régóta ismert faj (KÁRPÁTI, 1952). A Központi-Börzsöny területén Corno-Quercetum állományokban öt helyen találtam. A Saj-kút-bércen, a kóspallagi Peres-hegyen, a szokolyai Szőlőhegyen, Kemencén a stranddal szembeni hegyoldalon és a Spartacus-ház feletti gerincen. Ez utóbbi helyen 25-30%-os borítási értékei alapján fációs alkotónak tekinthető.
388. *Lathyrus pannonicus* (Jacq.)Garcke subsp. *collinus* (Ort.)Soó : Nógrád és Királyrét között, a Béla-réten, kaszált írtásréten 150-200 példány. A Dél-Börzsönyben száraz tölgyesekben gyakori.
407. *Peplis portula* L.: A Kemence-völgy több pontján, valamint Király-rét környékén a Hársas területén. Iszapnövényzetben nem ritka.
496. *Bupleurum praealtum* L.: A Spartacus-ház feletti gerincen, nyílt melegkedvelő tölgyesben, valamint Nagy-Börzsönyben, az Ifjúsági-tábor közelében.
517. *Libanotis pyrenaica* subsp. *bipinnata* (L.)Bourg.: A szokolyai Szőlőhegyen lajtmészkövön kialakult lejtősztyepekben több száz példány.
606. *Knautia dipsacifolia* Kreutzer: A Kemence-völgyben Király-kút közelében, gyertyános éger-ligetben egy 2m²-es sarjtelep. Florisztikailag jelentős montán reliktum faj. A megtalált növény, mintegy 70 cm magas, szárközépi levelei a legnagyobbak, alakjuk széles elliptikus, hosszuk 20 cm, szélességük 7 cm. A levelek vékony szövetűek. A virágzat átmérője 3 cm, színe szárítva kékes. Mindezek alapján a Börzsöny-hegységben előforduló növény a subsp. *dipsacifolia* taxonba tartozik (lásd még SIMON, 1985). BOROS Ádám (1968) pontos helymegjelölés nélkül említi a fajt a Börzsönyből, de az adat nem ment át a köztudatba.
640. *Geranium lucidum* L.: A Miklós-tetőn és a Barsi-bükk területén Tilio-Fraxinetum és Mercuriali-Tilietum társulásokban, a Pleska-bércen magaskőrisesekben, a Nagy-Mánán Spiraea-cserjésben. Helyenként gyakori, valószínűleg terjedőben levő faj.
650. *Geranium palustre* Torn.: A Kemence-völgyben, a Kis-Mánai-kőfejtő közelében él egy kisebb populációja magaskőrösben és *Carex acutiformis* alkotta magassásosban.
898. *Veronica longifolia* L.: A Király-réten Succiso-Molinietumban 10-12 példány.
943. *Orobancha purpurea* Jacq.: A nagybörzsönyi Rustok-hegyen és a vámosmikolai Hegyes-hegyen lejtősztyepekben és andeziten kialakult Festuco pseudodalmaticae-Ceraso-Quercetum bokorerdőkben. Mindig *Achillea crithmifoliá*n. BEZECZKY Árpád az Északi-Börzsönyben találta a Horiskán.
958. *Orobancha gracilis* Sm.: Kóspallagon a Peres-hegy aljában az erdészeti műút leágazása után, cseres-tölgyes szegélyén 15-20 példány.
987. *Fumaria rostellata* Knaf : A Jancsi-hegyen, degradált szilikátsziklagyepekben.
1161. *Monotropa hypopytis* L. subsp. *hypophegea* Holm.: Szórányosan a hegység több pontján is. Diósjenőn és a Bagoly-bükk-völgyben Quercus petraeae-Carpinetum állományokban. A Csórányoson az Oltár-kőnél Oxalis típusú montán jellegű bükkösben. A subsp. *hypopytis* a Kovács-patak völgyében a Rózsa-bányánál Luzulo-Fagetum állományban. Mindenütt csak néhány példány.
1320. *Cirsium eriophorum* (L.)Scop.: Perőcsényben, a Csarna-völgyben és a Nagy-Hideg-hegy északi lejtőjének egy tisztásán. Útszegélyeken, degradált gyepekben.
- 1260.c *Chrysanthemum lanceolatum* Pers.: A Központi-Börzsöny területén viszonylag gyakori. Előfordulási helyei: Német-bérc, Dobó-bérc, Tamásvár, Magyar-hegy, Hosszú-bérc, Csarna-völgy, Szőlőhegy, Madarásfa-oldal mészkerülő tölgyesei. Száraz, délies kitétséggű Luzula campestris által jellemzett állományokban és nyugati, északnyugati kitétséggű Luzula albida típusban egyaránt gyakori. Az utóbbi állományokkal gyakran érintkező Luzulo-Fagetum társulásban csak elvétve, kis egyedszámban található meg. A faj lokálisan a mészkerülő tölgyesek karakterfajának tekinthető.
1386. *Lactuca perennis* L.: A Dél-Börzsönyből ismert faj (KÁRPÁTI, 1952). A központi területeken is előfordul a Holló-kő, a Szarvas-kő és a Drínó nyílt andezitsziklagyepjeiben.
1511. *Spergula arvensis* L.: Királyné-parlagja, iszapnövényzet szegélyén néhány példány.
1705. *Veratrum nigrum* L.: A Kóspallagi-víztározó feletti hegyen (Dél-Börzsöny), cseres-tölgyesben és vágásterületein fordul elő több száz példány. A Duna bal partjáról eddig csak innen ismert.
1725. *Allium angulosum* L.: A Kemence-völgyben, a Dosnyai-rakodó közelében Alopecuretum pratensis töredékben két példány.

1735. *Allium rotundum* L.: A Kóspallag feletti Fekete-hegyen, gyérülő cseres-tölgyes szegélyén.
1815. *Epipactis microphylla* (Ehrh.) Sw.: A Kismaros feletti Kis-Kelemen-hegyen a Mese-forrásnál (Dél-Börzsöny) üde gyertyános-tölgyesben 20-25 példány.
1837. *Orchis coriophora* L.: Peröcsény mellett a Kis-Sebestyén-réten, nedves kaszálón él egy 20-30 egyedből álló populációja. (BEZECZKY Á. adata)
1849. *Dactylorhiza majalis* (Rchb.) Hunt et Summerh.: A Király-réten Succiso-Molinietumban 1 példány. Valószínűleg a kiszáradó láprétre újonnan betelepült növényfaj.
1860. *Holoschoenus romanus* (L.)Fritsch.: A Nagy-Hideg-hegyen 830 m tszf. magasságban!, lejtősztyepben egy idős tő. Valószínűleg behurcolva.
1893. *Carex stenophylla* Wahlbg.: A vámosmikolai Hegyes-hegyen sziklarepedésben, valamint a Jancsi-hegy gerincén turistaúton néhány példány.
1930. *Carex halleriana* Asso: A szokolyai Szőlőhegyen fordul elő, kiírtott Orno-Quercetum helyén kialakult lejtősztyepben 20-30 tő. A Központi-Börzsöny területén csak itt láttam. (KÁRPÁTI, 1952)
1931. *Carex humilis* Leyss: A nagybörzsönyi Száraz-fa-bércen andezit bokorerdőben fáciesképző.
1996. *Glyceria nemoralis* Uectr. et Koern.: A Kemence-völgyben Királyháza közelében gyertyános égerligetekben, Király-kútnál magassásosban. Megtalálható a Bernece-völgyben is égerligetben, és a Magyar-völgyben patakmenti növényzetben. Valószínűleg elterjedtebb. Florisztikailag jelentős reliktum faj.
2007. *Poa palustris* L.: A Király-réten Succiso-Molinietum társulásban. A Kemence-völgyben a Kis-Mánai-kőfejtőnél égerligetben néhány tő.
2067. *Sieglingia decumbens* (L.)Bernh.: Király-réten a kiszáradó láprétet szegélyező száraz sztyep-foltokon *Danthonia alpinával*, valamint a Széles-mező hegyi rétvén fordul elő.
2094. *Stipa tirma* Stev.: A vámosmikolai Hegyes-hegyen lejtősztyepben 50-60m².
2100. *Stipa pulcherrima* C. Koch: A Központi-Börzsöny területén a Szarvas-kő alatti lejtősztyepben több száz m², ugyanitt kevés *Stipa joannis* is. KÁRPÁTI Z. (1952) a Dél-Börzsönyből közölte.

A következő fajok börzsönyi adatai régi szerzőknél szerepelnek, de mind a SOÓ-Synopsisból, mind az új növényhatározóból hiányoznak, vagy bizonytalan előfordulásúnak tekintettek

653. *Geranium pratense* L.: A Szén-patak-völgyben, az üdülők mellett, magaskórósban néhány tő. Egy példány a Nagy-Hideg-hegyen is él, a turistaház előtti kaszálóréten. (FEICHTINGER, 1870)
1494. *Moenchia mantica* (L.)Bartl.: A Béla-réten ecsetpázsitos mocsárréten, illetve a Pap-hegytől Királyrétig útszegélyeken szórványosan. A Széles-mezőn, kaszálóréten tömeges. (SZUJKÓNÉ, 1964)
1505. *Minuartia frutescens* (Kit.)Tuzson: A börzsönyi Szarvas-kő sziklaormain él egy erős populációja, mintegy 8-900 példány. Ettől 300m-re a VILATI-üdülő felé eső szomszédos sziklagerincen is található 250 tő. SZUJKÓNÉ (1955, 1961) cikkeiben már említi, de az általa megjelölt helyeken nem láttam. A MTM. Növénytárában Börzsönyben gyűjtött példány nincs.

Soó (1964) szerint a kőhúros sziklagepek a Mátráig terjednek hazánkban. A határon túli Kovács-pataki-hegyekben a társulás *minuartietosum glomeratae* szubasszociációja fordul elő.

A börzsönyi termőhely a faj magyarországi areájának jelenleg ismert legnyugatibb pontja. Egyben a tipikus *Minuartio-Festucetum pseudodalmaticae* társulás flóraválasztóhoz legközelebb eső előfordulása. Egy Börzsönyben készített felvételt az alábbiakban mutatok be:

A felvétel helye: Szarvaskővel párhuzamos gerinc, Időpontja: 1994 ápr. 14., Júl. 26., Quadrát mérete: 4 m²
 Kitegység: DK, Alapkőzet: andezit, Talaj: erubáz, Tsz. feletti magasság: 540m, C szint borítása: 7%.
Minuartia frutescens 1, *Potentilla arenaria* 1, *Asplenium septentrionale* +-1, *Achillea crithmifolia* +, *Cruciata pedemontana* +, *Cerastium brachypetalum* +, *Erophyla verna* +, *Euphorbia cyparissias* +, *Festuca pseudodalmatica* +, *Geranium pusillum* +, *Holosteum umbellatum* +, *Lamium purpureum* +, *Myosotis stricta* +, *Sempervivum hirtum* +, *Veronica dillenii* +, *Viola tricolor* +

A mohaszintet *Polytrichum piliferum* alkotja. Borítása 15%.

1515. *Spergularia rubra* (L.) Presl.: A Kemence-völgyben, a Kis-Mánai-kőbányában fordul elő iszapnövényzetben. (KÁRPÁTI, 1932)

1847. *Dactylorhiza sambucina* (L.) Soó: KÁRPÁTI, (1932) a tölgyerdő formáció fajai között sorolja fel. A Pleska-bércen zárt szilikátsziklagypben 30-40 példány.

Számos, a Börzsönyből már ismert, florisztikailag érdekes faj újabb termőhelyeit sikerült felfedezni, illetve a régi adatokat megerősíteni. Ezek közül a fontosabbak a következők:

P12. *Equisetum hyemale* L.: A Kemence-völgyben a Gyep-lős-kút közelében *Cornus sanguinea* és *Corylus avellana* alkotta cserjésben található 50-60 példány (SOÓ, 1980).

P44. *Woodsia ilvensis* (L.) R. Br.: A Pogányvár közelében a Kis-Varsa-gödörnél. Csupasz andezit ormon egyetlen tő (VÁRADY József adata). Ugyanitt *Rosa pendulina* L. és *Vaccinium myrtillus* L. is. (KÁRPÁTI, 1935)

P46. *Polystichum braunii* (Spenner) Fée: A Dosnya-patak völgyében, a Tamásvár-bérc alatt, nedves sziklafalon 4 tő (BOROS, 1970).

215. *Rosa pendulina* L.: A Mogyorós-bércen *Spiraea*-cserjés szegélyén egy példány (KÁRPÁTI, 1932).

Rosa scabriuscula Sm. em. H. Br.: A Rakottyás-bércen erodált talajú andezitkopáron egy idős tő. A Sasfészek-bérc délkeleti oldalában Tilio-Fraxinetumban néhány példány, *Rosa pendulina*-val együtt.

234. *Cerasus mahaleb* (L.) Mill.: A börzsönyi Szarvas-kő sziklaormain bokorerdő fragmentumban 6-8, vadak által lerágott egyed. A Központi-Börzsöny területén csak itt láttam.

235. *Cerasus fruticosa* Pall.: A vámosmikolai Hegyes-hegyen alacsony (20-60 cm-es) sziklacserjésben *Rosa spinosissima*-val, *Spiraea media*-val, *Quercus cerris*-sel, *Cotoneaster matrensissis*-sel együtt fordul elő. A szokolyai Szőlőhegyen kis kiterjedésű csepleszmeggyes cserjést alkot.

251. *Sempervivum marmoratum* Griseb.: A diósjenői Kő-szirten, a kemencei Ifjúsági táborral szemben a Barát-kőn, valamint a Szarvas-kőn nyílt andezitsziklagyepben. (KÁRPÁTI, 1932)

438. *Polygala major* Jacq.: A Magyar-hegy lábánál, lejtősztyep töredékben 30-40 tő. A Kemence feletti Gomb-hegyen sok ezer példányból álló populációja él (BEZECZKY Á. adata).

492. *Pleurospermum austriacum* (L.) Hoffm.: A hegység legérdekesebb montán elemei közé tartozó faj. Utolsó biztos adatai (BOROS-VAJDA-SZUJKÓNÉ, 1958), valamint VAJDA L. herbáriumi lapjai. 1995-ben a Dosnya-patak torkolata közelében, a Kemence-patak völgyében ismét sikerült megtalálni egy 300 m-ig alávetült, völgyalji helyzetű, sziklás talajú bükkösben. A 11-12 példány közül több termést is érlett. Sajnos a termőhelye feletti hegyoldalt tarra vágták, így csak egy keskeny bükkös sáv őrzi a számára kedvező mikroklímát.

541. *Tordylium maximum* L.: Diósjenő felett a Kő-szirten, *Spiraea*-cserjésben (SZUJKÓNÉ, 1964).

628. *Linum flavum* L.: A szokolyai Szőlőhegyen lajtamészkövön kialakult sekély talajú lejtő-sztyepben 2-300 tő. Ugyanitt sok *Adonis vernalis* is.

632. *Linum tenuifolium* L.: A Magyar-hegy lábán erdőszegélyen kialakult lejtősztyepfoltban mintegy 30-40 példány.

707. *Vinca minor* L.: A szokolyai Szőlőhegy észak-keleti oldalának aljában, gyertyános-tölgyesben néhány m². A Börzsönyben ritka faj. (SZUJKÓNÉ, 1964)

758. *Echium russicum* J. F. Gmel.: A nagybörzsönyi Rustok-hegyen, Corno-Quercetum szélén 7 tő.

813. *Salvia austriaca* Jacq.: A szokolyai Szőlőhegy lejtősztyepjében 5-6 tő. (KÁRPÁTI, 1952)

820. *Calamintha sylvatica* Bromf. subsp. *sylvatica*: Az Északi-Börzsönyben a Jelenc-háton gyertyános-tölgyes vágásterületen találtam.

1089.a. *Erysimum wittmanni* Zaw. subsp. *pallidiflorum* (Szépl.) Jáv.: Nógrád határában a Boros-hegy több pontján, száraz tölgyesek szegélyén és andezit bokorerdőben. (KÁRPÁTI, 1932)

1156. *Orthilia secunda* (L.) House: KÁRPÁTI Z. 1935-ben találta meg Diósjenőről a Foltán-kereszt felé vezető úton. SZUJKÓNÉ, 1983-ban a Pogány-várról jelzi. Új lelőhelyei: Szalatnya 10-12 telep, Rákos-forrás közelében 10-12 telep, Kun-forrás 15 telep. Valamennyi új lelőhelyén meredek, kisavanyodott talajú Luzulo-Fagetum állományokban fordul elő.

1181. *Phyteuma spicatum* L.: Korábbi adatai a Kemence-völgyből és annak oldalvölgyeiből, valamint a Bernece-völgyből ismertek (KÁRPÁTI, 1932). A faj ennél jóval elterjedtebb. Szórványosan megtalálható a Deszkametsző-völgy és a Nagy-Vasfazék-völgy üde völgyalji gyertyános-tölgyeseiben. A Szalatnya és a Pogányvár száraz, mészkerülő bükköseiben sok száz egyedből álló populációi élnek. A Dél-Börzsönyben a Kóspallagi-víztározó melletti Pusztatorony északi oldalában, üde gyertyános-tölgyesben találtam.

1192. *Aster amellus* L.: A szokolyai Szőlőhegy lejtősztyepjében nagy tömegben fordul elő.

1212. *Inula helenium* L.: A szokolyai Széles-mezőn mocsárrét töredékben 10-12 példány. Szórványosan 1-1 tő a Király-réten és a Boros-hegy oldalában. (BOROS-VAJDA-SZUJKÓNÉ, 1958)

1280. *Doronicum hungaricum* (Sadl.) Rchb.: A Király-rétnél és a Bika-rét mellett idős cseres-tölgyesben, valamint a Tar-Péter-réten él néhány egyed. (BOROS-VAJDA-SZUJKÓNÉ, 1958)

1716. *Gagea bohemica* (Zauschn.) Sch. et Sch.: A Jancsi-hegy, a Hollókő, a Kövirózsás és a börzsönyi Szarvas-kő sziklagyepjeiben ma is elég gyakori. (BOROS-VAJDA-SZUJKÓNÉ, 1958)

1746. *Ornithogalum pyramidale* L.: A szokolyai Szőlőhegyen, az egykori, felhagyott utak menti lejtősztyepfoltokban, töviskesekben.

1786. *Iris graminea* L.: A Taxi-nyiladékbán az "Ötperces-pihenő" közelében cseres-tölgyes szegélyén, a királyréti Várhegyen Corno-Quercetum töredékben található egy-egy telepe. A Dél-börzsönyi Kis-Kelemen és Kis-Kőszikla hegyeken mészkerülő-tölgyes állományokban gyakori. (SZUJKÓNÉ, 1964)

1804. *Luzula pilosa* (L.) Willd.: A Kemence-völgyben a Jelesfa-patak torkolatához közel, szubmontán bükkösben erdei utak szegélyén fordul elő több száz példány. (KÁRPÁTI, 1932)

1818. *Limodorum abortivum* (L.) Sw.: Diósjenőn gyertyános-tölgyesekben, és a királyréti Bajdázó idős tölgyesében él néhány egyede. (BOROS-VAJDA-SZUJKÓNÉ, 1958)

1819. *Listera ovata* (L.) R. Br. ex Ait.: A Csóványoson magaskőrisesben 8-9 tő.

1842. *Orchis purpurea* Huds.: A nagybörzsönyi Nagy-Hegyes-hegy, Rustok-hegy és a Magyar-hegy melegkedvelő tölgyeseiben igen gyakori.

1843. *Orchis mascula* L. subsp. *signifera* (Vest) Soó: A Központi-Börzsöny területén korábban ismert lelőhelyein kívül (Nagy-Hideg-hegy, Magosfa TESZÁRY K. szóbeli közlés), előfordul a Magyar-hegyen és a Dosnya-nyeregben mészkerülő tölgyesekben, a Holló-kútnál Corno-Quercetumban, a Nagy-Inócon Melitti-Fagetumban. Mindenütt kis egyedszámban. A Dél-Börzsönyben a Kóspallagi-víztározó közelében a László-föld nevű helyen erdeifenyő elegendő cseresben találtam 70 példányt.

1991. *Vulpia myuros* (L.) C.C.Gmel.: A vámosmikolai Hegyes-hegy és a Szarvas-kő erodált talajú andezitsziklagyepjeiben fordul elő. (KÁRPÁTI, 1932)

2021. *Melica altissima* L.: Drégelyvár falai körül, száraz tölgyes szegélyén. (É-i Börzsöny)

2095. *Stipa dasyphylla* Czern.: A Nagybörzsöny melletti Rustok-hegyen, lejtősztyepben néhány példány. Korábbi adatai a Só-hegyről, illetve a Dél-Börzsönyből (HORÁNSZKY in SZUJKÓNÉ, 1962) valók.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton köszönöm meg Dr. FELFÖLDY Lajos professzor úrnak, a gyűjtött növényanyag kérdéses fajainak meghatározásához, Dr. FACSAR Gézának a Rosa taxonok azonosításához nyújtott segítségét, valamint a Börzsönyi TK. vezetőjének, TESZÁRY Károlynak és BEZECZKY Árpádnak florisztikai adataik átengedését.

IRODALOM

BOROS Á.–VAJDA L.–SZUJKÓ-LACZA J. 1958: A Börzsöny-hegység néhány érdekes növénye – Botanikai Közlemények 47: 351-352.

BOROS Á. 1968: Bryogeographie und Bryoflora Ungarns. - Akadémiai Kiadó, Budapest. p.: 104.

BOROS Á. 1970: Florisztikai közlemények V. – Botanikai Közlemények 57: 69-72.

- FEICHTINGER S. 1870: A Börzsöny-Márianosztra trachyt hegycsoport növényzetéről – A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók 1869-ben tartott 14. Nagygyűlésének Munkái 284-296.
- FEICHTINGER S. 1899: Esztergom megye és környékének flórája, Esztergom.
- HORÁNSZKY A. 1964: Die Wälder des Szentendre-Visegráder Gebirges. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- KÁRPÁTI Z. 1932: A Börzsöny-hegység növényföldrajzi jellemzése – Index Horti Bot. Bp, 1. 29-59.
- KÁRPÁTI Z. 1935: Adatok Magyarország flórájához. – Botanikai Közlemények XXXII.:199.
- KÁRPÁTI Z. 1950: Újabb adatok Magyarország flórájának ismeretéhez – Különlenyomat a Budapesti Tudományegyetem Biológiai Intézetének évkönyvéből 1. Budapest.
- KÁRPÁTI Z. 1952: Az Északi-hegyvidék nyugati részének növényföldrajzi áttekintése. – Földrajzi Értesítő 1.:289-314.
- SOÓ R. 1960: Magyarország új florisztikai-növényföldrajzi felosztása.– MTA Biol. Csop. Közl. 4: 43-70.
- SOÓ R. 1964: A magyar flóra és vegetáció rendszertani és növényföldrajzi kézikönyve I. - Akadémiai Kiadó, Budapest. pp.: 589.
- SOÓ R. 1966: A magyar flóra és vegetáció rendszertani és növényföldrajzi kézikönyve II. - Akadémiai Kiadó, Budapest. pp.: 655.
- SOÓ R. 1968: A magyar flóra és vegetáció rendszertani és növényföldrajzi kézikönyve III. - Akadémiai Kiadó, Budapest. pp.: 506 + 51.
- SOÓ R. 1970: A magyar flóra és vegetáció rendszertani és növényföldrajzi kézikönyve IV. - Akadémiai Kiadó, Budapest. pp.: 614.
- SOÓ R. 1973: A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve V. - Akadémiai Kiadó, Budapest. pp.: 724.
- SOÓ R. 1980: A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve VI. - Akadémiai Kiadó, Budapest. pp.: 557.
- SZUJKÓ-LACZA J. 1955: Beitrage zur Kenntnis der auf Andesit ausgebildeten Waldtypen des Börzsöny-Gebirges. – Ann. Hist. nat. Mus. Nat. Hung. 7:335-342.
- SZUJKÓ-LACZA J. 1961: Die Trockenrasen und der Andesit Kahlwald im Börzsöny-Gebirge. – Ann. Hist. nat. Mus. Nat. Hung. 53:225-240.
- SZUJKÓ-LACZA J. 1962: Die Verbreitung der *Stipa dasyphylla* Czern. nach den Herbarien und Literatur-Angaben (Areal-Analyse) – Fragm. Bot. Tom. II.:53-72.
- SZUJKÓ-LACZA J. 1964: A Börzsöny-hegység természetes vegetációja. – Kandidátusi értekezés. Bp.
- SZUJKÓ-LACZA J. 1982: Kutatási jelentés a Börzsönyi TK területén 1982-ben végzett munkáról. (Mscr.)
- SZUJKÓ-LACZA J. 1983: Kutatási jelentés a Börzsönyi TK területén 1983-ben végzett munkáról. (Mscr.)
- SZUJKÓ-LACZA J. 1984: Kutatási jelentés a Börzsönyi TK területén 1984-ben végzett munkáról. (Mscr.)
- SIMON T. 1985: A *Knautia dipsacifolia* Kreutzer védett montán faj az Északi-Alföldön. – Botanikai Közlemények. 72 (1-2): 123-124.
- SIMON T. 1992: A magyarországi edényes flóra határozója. Harasztok - virágos növények – Tankönyvkiadó, Budapest.
- TATÁR D. 1995: Két új nádtíppan a magyar flórában: *Calamagrostis villosa* (Chaix) Gmel. és *purpurea* Trin. – Botanikai Közlemények 82: /in press./
- ZÓLYOMI B. 1936: Übersicht der Felsenvegetation in der pannonischen Florenprovinz und dem nordwestlich angrenzenden Gebiete. - Annales historico-naturales Musei Nationalis Hungarici 30: 136-174.
- ZÓLYOMI B. 1942: A középdunai flóraválasztó és a dolomitjelenség.– Botanikai Közlemények 39:210-231.

SUMMARY

Floristical data concerning the Börzsöny mountain

As a results of flora research in central Börzsöny between 1992-95, the number of known taxons of the Börzsöny mountains has increased by 30 species. From botanical point of view, species reflecting montane characteristics are the most important, such as *Knautia dipsacifolia* subsp. *dipsacifolia*, *Glyceria nemoralis*, *Phyllitis scolopendrium*, *Minuartia frutescens*. The research proved the current presence of a number of species enlisted in earlier literature. Examples are *Polystichum braunii*, *Pleurospermum austriacum*, *Dactylorhiza sambucina*, *Erysimum pallidiflorum* and *Woodsia ilvensis*.